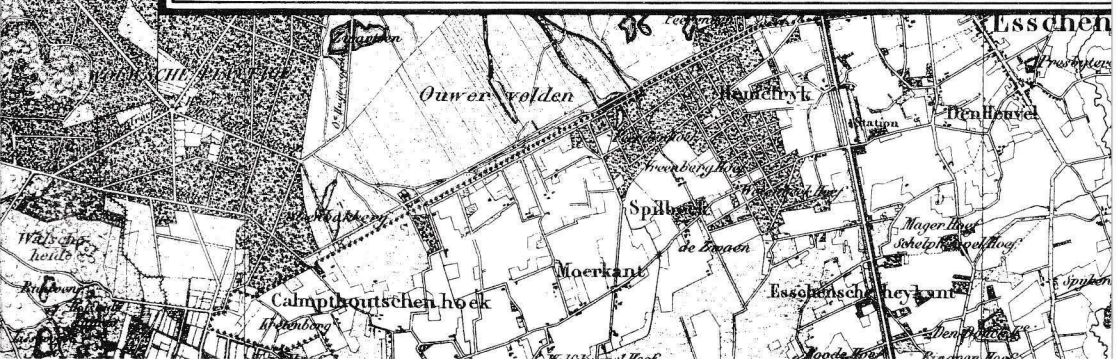

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1-'98

Het jaar 1997 schreef historie

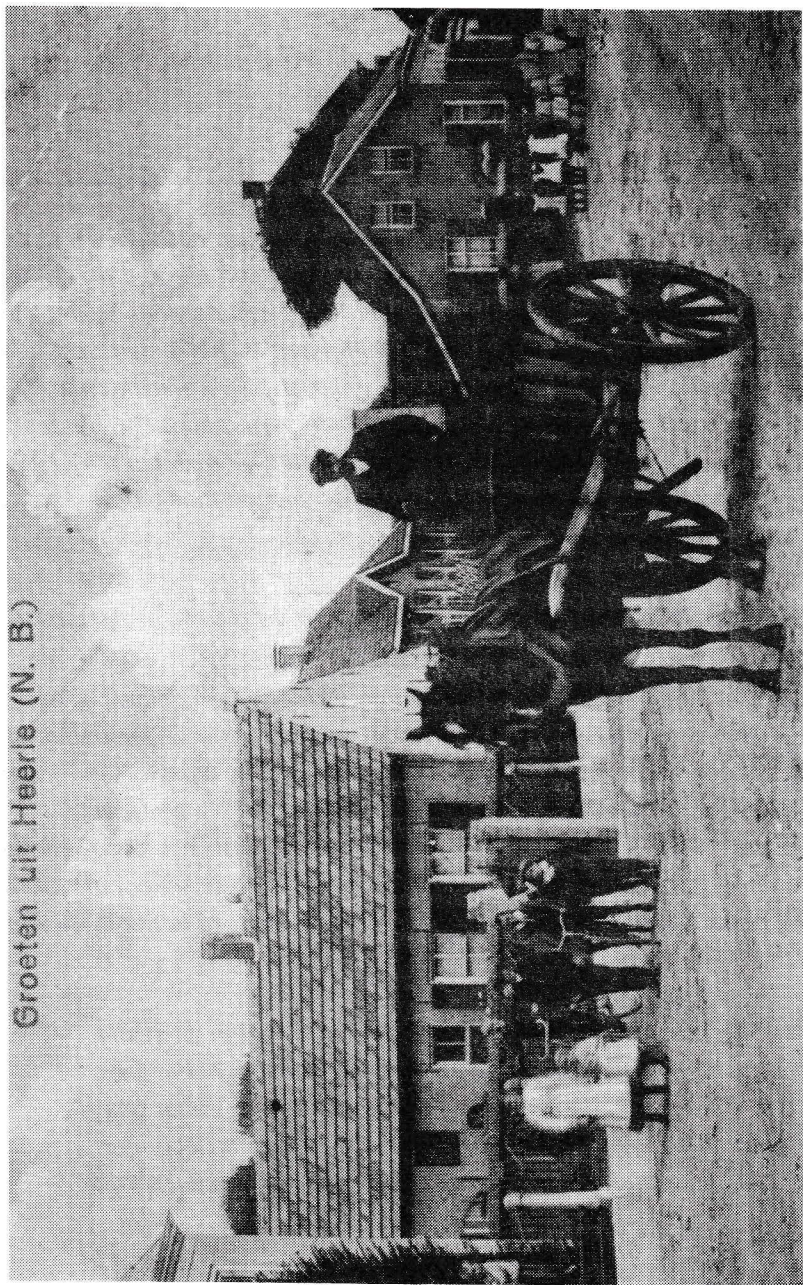
Mensen hebben vaak aardige verhalen te vertellen. In het kader van de 'oral history' past het om aan een aantal onderwerpen die in 1997 in het nieuws waren meer aandacht te besteden. Hoe heeft een eeuweling zijn dagen gevuld, hoe leefden diamanten echtparen in het begin van hun huwelijk en wat speelde zich in de loop van de jaren bij verenigingen af. Op dit soort vragen wordt in onderstaande verhalen aandacht besteed. Verhalen die eerder te lezen waren in de lokale en regionale pers. Met wat kleine aanpassingen willen wij die verhalen hier in boekvorm aan U aanbieden.

a. Louis Brooijmans honderd jaar

Hij ziet er uit als een zeventiger, rookt nog elke dag de nodige pijpjes, is goed ter been en hij weet nog behoorlijk van wanten. Wekelijks moedigt hij 'zijn' biljartploeg aan in de sociëteit van Leonardushof in Wouw. Heerlenaar Louis Brooijmans maakte op donderdag 6 maart 1997 de eeuw vol. Op 6 maart 1897 werd hij in 'd'Eiruls Hei' net buiten het dorp Heerle geboren. Hij ging, natuurlijk te voet, naar de Willibrordusschool in Heerle waar hij onder meer bij meester Kerremans en meester Plevier in de klas zat.

"Toen ik elf was, moest ik gaan werken. Ik zat in de zesde klas en moest eigenlijk nog een half jaar naar school, maar ik kon bij een timmerman een baantje krijgen. Vader ging toen naar Juten, de schoolopziener in Bergen op Zoom en kreeg toestemming om mij van school te halen", vertelt Louis Brooijmans zonder aarzelen.

Groeten uit Heerle (N. B.)

Louis Brooijmans op zijn wagen terwijl hij door het dorp Heerle rijdt. (Foto collectie De Vierschaer-Wouw).

Hij had daar eigenlijk niet zo'n zin in, maar thuis konden ze elke cent gebruiken en zo ging hij aan de slag en moest daar alle voorkomend werk doen, tot het maken van doodskisten toe.

"Ik verdiende toen ik vijftien was al 14 cent per uur, dat was best veel voor die tijd. Om vijf uur 's morgens moesten we wij bij de baas zijn en daar werkten we tot zeven uur 's avonds. Wel hadden we twee uur schaft. En ook op zaterdag moesten we er zijn. Later mochten we op zaterdag al om vijf uur weg. De vrije zaterdag kwam pas véél later," vertelt de eeuweling.

Spoorwegen

Toen hij negentien was, had zijn baas geen werk meer en Louis kwam op straat te staan. Een aantal jaren verdiende hij de kost met wat los werk waarbij hij regelmatig bieten naar het station van Wouw bracht en kort daarna vond Louis een baantje bij de spoorwegen, eerst als los arbeider en na een paar jaar kreeg hij een vaste baan. Na een maand of zes werd hij overgeplaatst naar Lichtenvoorde in Gelderland. Ondertussen was hij getrouwd met Petronella Bastiaanse uit Heerle en die ging met hem mee. In Lichtenvoorde werd zijn eerste dochter geboren.

Toen er in Wouw bij het station een baantje vrij kwam, solliciteerde hij daar, want zijn vrouw had het niet echt naar haar zin zo ver van huis en hij werd aangenomen. Terug in Heerle zag zijn tweede dochter het levenslicht. Via overplaatsingen naar Souburg en Wouw, kwam hij uiteindelijk in Bergen op Zoom op Zoom terecht, maar hij bleef toen wel in Heerle wonen. In die tijd was hij opgeklommen van los arbeider tot eerste rangeerder. Over het gevaar dat een rangeerder loopt, is hij kort: "Als het je tijd is, dan ga je."

"Ik heb bijna 40 jaar bij de spoorwegen gewerkt. Toen werd ik afgekeurd vanwege mijn voet. Mijn vrouw zat alleen thuis, want de kinderen waren de deur uit, dus ik vond het eigenlijk niet meer zo erg," geeft Louis Brooijmans aan, „bovendien had ik thuis genoeg te doen, want wij hadden

zo'n tachtig roeien land waar we van alles op kweekten en bovendien timmerde en schilderde ik alles aan ons huis."

Geheim

Gevraagd naar het geheim van honderd jaar volmaken, begint hij te lachen. Dat noemt hij een kwestie van blijven leven en op tijd een pijp roken, want dat is zo slecht nog niet. Eén van zijn hobby's was biljarten. Al voor hij getrouwd was, deed hij dat regelmatig in het café, later kwam er niet meer van, maar toen hij in 1993 vanuit het Kerkpad in Heerle, waar hij bij zijn dochter inwoonde naar Leonardushof in Wouw verhuisde, stond hij weer regelmatig aan de biljarttafel. In 1996 werd het 'rennen' rond de groene tafel hem te veel, dus stopte hij als actief biljarter. Toch is hij nog steeds als supporter te vinden bij 'zijn' mannen en die behaalden begint 1997 ook de kampioenstitel in de ouderen-regiocompetitie.

Na jaren op de achtergrond gestaan te hebben, kwam Louis Brooijmans de laatste jaren enkele keren in de krant. Eerst toen hij het eerste exemplaar van 'Wouw in oude ansichten deel II' ontving en in 1996 toen hij de eerste steen legde voor 'Kring Di Woude' bij Leonardushof en vervolgens nog een keer toen de biljartploeg nieuwe truien kreeg van Kees Dekkers. En niet te vergeten de vele publiciteit die hij kreeg toen hij honderd jaar werd.

Op 6 maart 1997 gooide hij te midden van zijn twee dochters en schoonzoons, zijn twee kleinkinderen en twee achterkleinkinderen 'de boter tegen de zolder'.

b. Merijn en Jo Goossens-Bals zestig jaar getrouwd

Merijn Goossens en Jo Bals vierden op 28 januari 1997 hun diamanten bruiloft. In een interview vertelden ze over hoe het allemaal begon en tekenden ze de sfeer van de crisisjaren.

Zestig jaar geleden gaven ze elkaar op 4 februari 1937 in de kerk van Moerstraten het 'jawoord'. Op 28 januari 1937 was dat al op het gemeentehuis in Wouw gebeurd. Reden genoeg dus om nog eens ouderwets te feesten.

Allebei werden ze in de Herelsestraat geboren, in het gedeelte tussen de Hazelaar en De Maai. Ze leerden elkaar kennen doordat Merijn regelmatig met wat vrienden ging biljarten in café De Maai. Daar was het ook elk jaar kermis. "Er stond dan alleen maar een schommel, maar in het café speelde een bandje en van heinde en ver kwam het volk om te feesten", weet de 81-jarige feesteling zich nog te herinneren. Vroeger kende elk buurtschap zijn eigen kermis en als het in Heerle zelf kermis was, werd er in zeven cafés voor 'levende' muziek gezorgd.

Toen Merijn en Jo een aantal jaren 'kennis' aan elkaar hadden, werd besloten om te gaan trouwen.

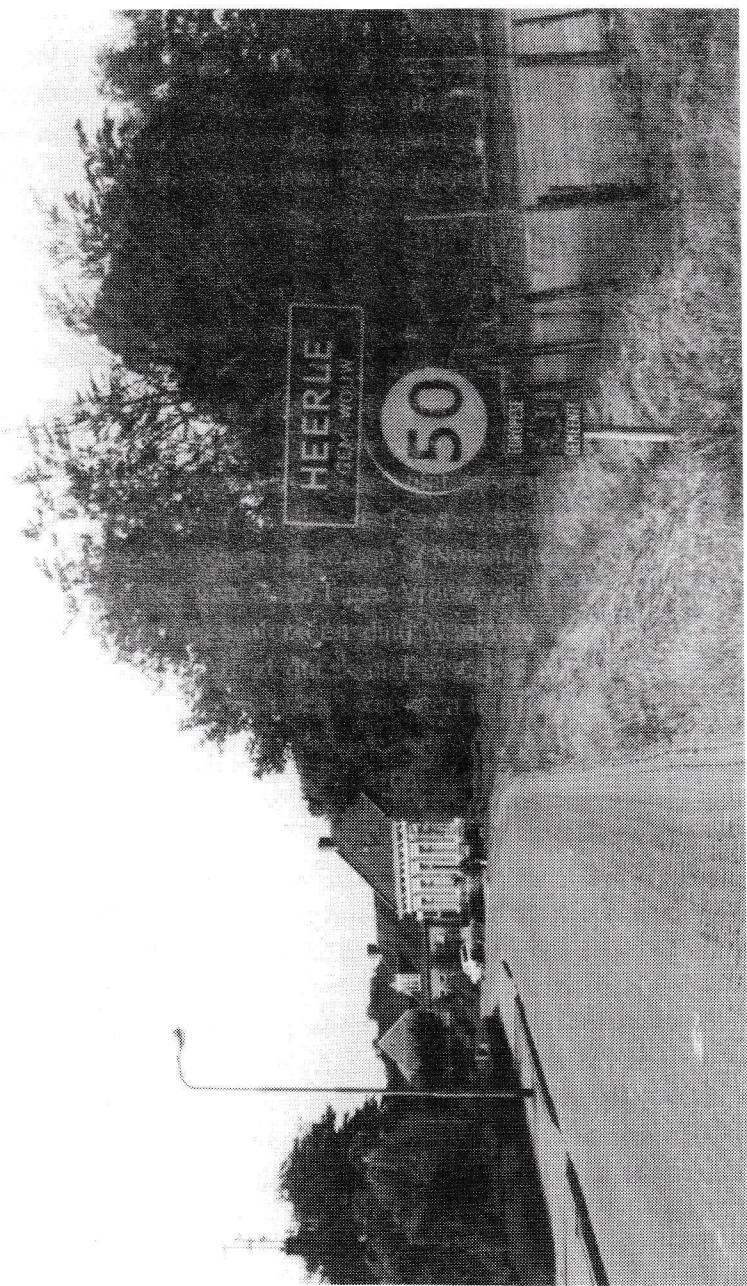
"Je moet je van onze trouwdag niet zo veel van voorstellen. We gingen samen op de fiets naar de kerk in Moerstraten met wat familie. Na de mis hebben we, geloof ik, nog een kop koffie gedronken en toen zijn we gaan verhuizen. We hadden een huisje in de Bameer, op de hoek van de Moerstraatseweg. Dat was onze trouwdag", vertelde de nog krasse Merijn Goossens.

Zijn geheugen liet hem tijdens het interview nog lang niet in de steek, maar zijn benen wilden niet meer zo best en dat vond hij wel vervelend, want daardoor was hij sterk aan huis gebonden.

Zijn 79-jarige vrouw Jo haalde ten tijde van het interview zelf nog alle boodschappen en was een stuk mobieler. Met een speciaal boodschappenwagentje was ze een vertrouwd persoon in het Herelse kerkdorp.

"In de Bameer hebben we een jaar gewoond, daarna zijn we naar Moerstraten verhuisd. Daar woonden we recht tegenover 'de villa', maar ook dat duurde maar een jaar en we kwamen toen terecht in een boerderijtje aan de Herelsestraat net voorbij café De Maai," vertelde Jo Goossens-Bals.

Daarmee was het echtpaar eigenlijk terug in de straat waar ze geboren waren. Ze bleven er ruim 44 jaar wonen en verhuisden daarna naar een

De Herelsestraat in 1989. In 1997 werden 'de bordjes verhangen'. Nu prijkt onder het kombord Heerle triomfantelijk de toevoeging 'gem. Roosendaal'. (Foto collectie René Hermans-Wouw).

seniorenwoning aan het Ekelhof 11 in het dorp Heerle. Die woningen zijn inmiddels gesloopt.

Werk

Merijn Goossens verdiende de eerste jaren de kost als rijknecht bij boeren. Dat waren lange dagen. Om half zes vertrok hij thuis en om zes uur 's avonds was de werkdag voorbij. Later werd hij melkrijder voor de Wouwse melkfabriek en haalde hij de melk op het eiland Tholen bij de boeren op. In de zomer moest hij daarvoor twee keer per dag op stap, omdat er van goede koeling nog geen sprake was. Maar tussendoor deed hij ook andere dingen, zo reed hij met paard en wagen en later met de tractor wei van de melkfabriek naar de boeren. Hij was vijftien jaar op de suikerfabriek werkzaam. Toen hij zestig was, werkte hij in Steenberghe bij de Suikerunie. Hij moest daar weg en kwam niet meer aan werk en begon daarom, na een leven van hard werken, aan een welverdiende rust.

Hij kreeg nu meer tijd voor zijn inmiddels uitdeeiend gezin, want naast zeven kinderen, kwamen er de nodige schoonzoons en -dochters, dertien kleinkinderen en ook vier achterkleinkinderen.

Hobby's

Hoewel Merijn vroeger veel ging biljarten en kaarten, kwam er na zijn trouwen weinig meer van die hobby's.

"Daar had je geen tijd meer voor, want naast het werk, moest er ook thuis nog het nodige gebeuren. We hadden een paar beestjes, wat kippen en een flink stuk grond. Dat moest bewerkt worden en daar haalden we het meeste voedsel vandaan. Mijn vrouw deed het huishoudelijk werk en dat was niet mis, want in de loop van de jaren werden er zeven kinderen geboren en de wasmachine stond nog maar in de kinderschoenen. Met wassen, bleken, schrobben, de veestapel bijhouden, boodschappen aanhalen en werken in de tuin, waren de dagen snel voorbij. Er was een tijd dat we 400 eieren per week raaptten. Die waren

voor de verkoop, maar je had er toch je werk mee. En de zorg voor de kinderen was natuurlijk best groot." vertelde Merijn Goossens.

In de periode toen de kinderen klein waren, ging het echtpaar ook om de beurt naar de kerk, want er moest altijd iemand op de kinderen passen. De eerste jaren ging dat te voet, later met de fiets en nog later kwam er een auto. Van uitgaan kwam in de tijd dat de kinderen opgroeiden niets terecht, want daar was geen geld voor, maar bovendien was het in die tijd niet de gewoonte om een oppas te laten komen. De kinderen gingen in Moerstraten naar school. Die waren net als hun ouders op de benenwagen en later op de fiets aangewezen. Ondanks dat harde werken was het stel met hun kinderen erg gelukkig daar op de grens van de gemeenten Wouw en Steenberg.

Vijftien jaar geleden verhuisden Merijn en Jo Goossens van de Herelsestraat naar het Ekelhof in het dorp Heerle. Daar woonden beiden naar volle tevredenheid.

c. Sjef en Cor Govaarts-Wiericx een diamanten paar

Op 10 juli 1997 was het precies zestig jaar geleden dat Sjef Govaarts (85) en Cor Wiericx (82) elkaar in de kerk het jawoord gaven. Twee dagen eerder waren ze al voor de wet getrouwd. In die zestig jaar hebben ze lief en leed, maar vooral de lol samen gedeeld. Nog dagelijks werd er in huize Govaarts aan de Blomakker in Wouw heel wat afgelachen. De liefdesvonk die destijds in de kerk van Wouwse Plantage over sprong, was nog steeds niet gedoofd.

Cor Wiericx kwam uit een gezin van tien kinderen. Ze werd op de Brembos geboren maar later verhuisde het gezin naar Hoevekesteijn onder Wouwse Plantage en daar leerde ze Sjef Govaarts kennen. Sjef kwam uit een gezin met acht kinderen en woonde in die tijd op de Vleet.

De liefdesvlam werd in de parochiekerk aangewakkerd. Toen pastoor Loonen zijn zilveren priesterfeest vierde moest Sjef met fanfare 'Soli Deo Gloria' in de kerk spelen en Cor zat samen met zowat de hele parochie in

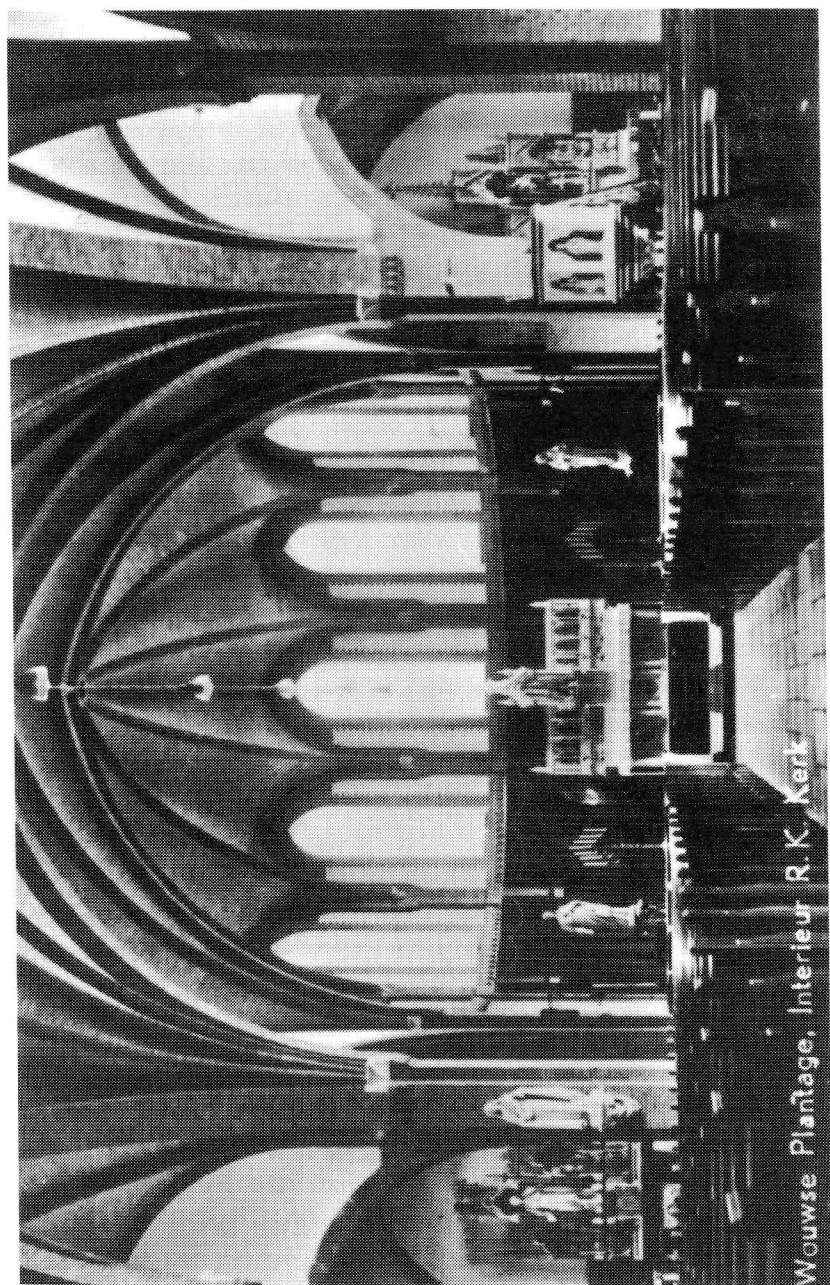
de kerk. „Op een gegeven moment keek ik Sjef aan, gaf hem een knip-oogje en hij was verkocht", vertelde ze. Natuurlijk betekende dat pas het begin van hun verkeringstijd, want Cor was nog net geen zestien. Haar moeder hield daarom de boot even af, maar na haar zestiende mocht Sjef al wel thuis komen.

„We gingen in die tijd wel dansen. Bij Coppenol in Bergen op Zoom, in Essen en op de kermissen op de Brembos, de Pin en op de Wouwse Hil. Op het dorp was het altijd dansen in het café van Raaymakers, daar zit nu café De Reebok. Tegenover de kerk was ook een café, maar daar mocht niet gedanst worden. Dat café was eigendom van de kerk en de pastoor moest niets van feesten en kermis hebben, dat was in die tijd zondig. 's Avonds om zes uur moest Cor thuis zijn, want die moest de koeien melken. En als ik hielp ging het twee keer zo vlug!? Ik werkte tot dan toe altijd thuis. Dat bestond vaak uit heiplaggen steken en allerlei ander werk op de boerderij. In de avonduren volgde ik de landbouwavondschool, maar toen wij in 1937 trouwden en bij Cor thuis in ging wonen, vond ik gelukkig werk als los boerenarbeider," vertelde Sjef.

In de winter kwam Sjef zonder werk en het jongbakken echtpaar kreeg alleen maar 'steun' als het zelfstandig woonde. Gelukkig vonden ze in de Nieuwstraat in Wouw bij Jaan Hermans een klein woninkje met een kamer-tje met bedstee. Dat was hun eerste eigen huisje.

Trouwen

Toen de trouwplannen er waren, ging het op 8 juli met de taxi van Kees van Genk naar Wouw. Acht man werd in de auto 'gepropt'. Behalve het bruidspaar, gingen ook de getuigen en de ouders mee. En na de trouwerij reed het gezelschap door naar Roosendaal om bij Vreugde de trouwfoto's te laten maken. Het trouwpak van Sjef kostte 25 gulden en dat was heel duur, als je bedenkt dat Cor zelf voor een gulden een jurk kon maken.

Wouwse Plantage, Interieur R.K. Kerk

In deze kerk sloeg het liefdesvuur tussen Cor Wierix en Sjef Govaarts over. (Foto collectie René Hermans-Wouw).

4

Twee dagen later trouwde het echtpaar in de kerk in Wouwse Plantage. Dat gebeurde in de mis van acht uur. Eerst ging het te voet naar het dorp, onder de paraplu, want het regende flink. Een half uur voor aanvang van de mis, gingen ze te biechten en in de mis te communie, want anders mocht er niet getrouwd worden. In de mis zat helemaal niemand van de familie, want een vrije dag was er toen nog niet bij. Na de mis was er ook geen feest, maar het gloednieuwe echtpaar dronk een kop koffie met een broodje bij bakker Geertje van de Berg in het dorp. Thuis gekomen moesten de werkkleren weer aan en wachtte het werk op de boerderij. De twee jonggehuwden kregen in het ouderlijk huis van Cor de hele zolder tot hun beschikking en tegen de winter het al genoemde eigen onderkomen in Wouw.

Oorlog

Toen Sjef en Cor twee maanden in Wouw gewoond hadden kon het echtpaar een huisje in Wouwse Plantage huren al moest de verhuis wel even uitgesteld worden, omdat de eerste van hun twaalf kinderen zich aandiende.

„Harry Neelen kwam ons verhuizen. Die had een wagen op luchtbanden en op één wagen kon ons hele hebben en houden geladen worden,” vertelde Sjef.

Kort daarop brak de oorlog uit en met name de bevrijding bracht ellende genoeg over Wouwse Plantage. In die tijd woonde het echtpaar in het dorp Wouwse Plantage.

„Tijdens een staakt het vuren zijn we op aanraden van de Canadezen naar Roumoershoef in België gevlucht. Ik was in verwachting van de zesde. In de kinderwagen twee kleintjes en één bovenop de wagen. Sjef met de kruiwagen met daarin een kind en Rinus, de oudste, te voet. We moesten door de Mariabaan. Overal lagen dode soldaten, stonden kapotte tanks en aan alle kanten brandde het.

Ook het huisje van mijn ouders stond in brand," huiverde Cor nog bij deze herinnering.

Drie dagen later konden ze terug en trokken haar moeder en stiefvader met twee kinderen bij hen in.

Ander werk

Na de oorlog wilde Sjef ander werk en hij kon bij een aannemer aan de slag. Via de kapelaan van Wouwse Plantage werd hij geplaatst bij een vakopleiding en nog geen jaar later slaagde hij met lof voor metselaar. Daar verdiende hij tot aan zijn pensionering goed de kost mee. Zeventien jaar werkte Sjef in België. Hij gaf eerlijk toe dat hij dat vooral deed vanwege de kinderbijslag, want met veertien monden te vullen, was elke gulden welkom. Het huishouden doen was zwaar werk, zeker in een tijd toen er nog geen wasmachine, droogtrommel en allerlei moderne elektrische apparatuur was.

Ondertussen verhuisde het diamanten echtpaar nog enkele keren. Eerst naar een woning in de Pastoor Pottersstraat in Wouw en later naar een eigen huis in de Lenaertsstraat. Daar was het altijd de zoete inval, want vriendjes en vriendinnetjes waren er welkom. Zondags werd de harmonica tevoorschijn gehaald en met muziek, toneelstukjes en liedjes zorgde het gezin voor een eigen bonte middag. Die gezelligheid is altijd gebleven en de kinderen kwamen allemaal goed terecht. Inmiddels had het echtpaar tweeëndertig kleinkinderen en acht achterkleinkinderen.

Actief

Na hun pensionering kwam er eindelijk tijd voor hobby's. Vooral dansen, maar ook zwemmen en fietsen behoorden tot de sportieve activiteiten van het echtpaar Govaarts.

„Dansen doen ze wel drie keer in de week. Eerst hebben we de nodige cursussen gevolgd en daarna is het onze grote passie geworden. We zijn altijd en overal op de dansvloer te vinden. Dat was ook zo tijdens de viering van

ons jubileum in "De Afspanning" in Heerle waar we het bal mochten open. En als het aan ons ligt, wordt er over vijf jaar opnieuw gefeest,"

d. Harmonie "Juliana" 75 jaar

"Naar wij vernemen bestaat hier het plan voor het oprichten van een muziekgezelschap. In den loop van den volgende week zal de eerste vergadering plaatshebben", dit bericht in 'De Zoom' van 30 juni 1922 is zowat de geboorteaankondiging van harmonie 'Juliana' uit Heerle. Het archief van de vereniging zwijgt over de periode vóór de Tweede Wereldoorlog in alle talen. We moeten op de verhalen van (oud)-leden afgaan en op de schamele berichtgeving in de regionale bladen uit 1922. En het bleef niet bij het plan zoals dat in juni in de krant werd beschreven, want op 18 augustus 1922 schrijft 'De Zoom':

"Alhier is dezer dagen opgericht een harmonie muziekkorps, dat de naam "Juliana" zal dragen. Tot directeur van dit korps is benoemd dhr. G.A. Muskens muzikant bij het muziekkorps van het 3e Regt. Inf. te Bergen op Zoom."

Volgens de overlevering stonden in Heerle pastoor Ongenae, samen met A. van Heyst, C. van Gils en Chr. Daverveldt aan de wieg van harmonie Juliana.

Toneel

Niet alleen op muzikaal gebied werd van alles ondernomen. Al snel ontstond binnen de vereniging een toneelafdeling. Dat was een 'luxue' probleem, want er waren meer leden dan instrumenten. De mensen die geen instrument hadden, legden zich dan toe op toneelstukjes en zo konden er uitvoeringen worden gebracht met muziek én toneel.

In de eerste bestaansjaren werd ook het vaandel gemaakt. De vrouw van meester A. Sarneel borduurde dat en bij de inwijding werd de eerste groepsfoto van het gezelschap gemaakt.

In die beginperiode speelde 'Juliana' in de vierde afdeling, maar toen begin de jaren dertig Janus Stroop dirigent werd, promoveerde het gezelschap achtereenvolgens naar de derde en de tweede afdeling.

Naast Janus Stroop kende de vereniging in meester L. Plevier nog een stuwende kracht. Hij wist vooral de toneelvereniging tot een hoog niveau te brengen. Het grootste succesnummer van meester Plevier en zijn acteurs was 'De Wonderdokter'.

In de Tweede Wereldoorlog werd het patronaat kapotgeschoten en daarmee werd het als repetitielokaal onbruikbaar. Later werd de oorlogsschade hersteld, maar voor de harmonie was het zelfs toen niet meer geschikt. Daarom werd definitief uitgeweken naar de zaal van Doggen, het café tegenover de kerk waar vroeger ook een toneelzaal was. Hier kon niet alleen gerepeteerd worden, maar ook uitvoeringen waren er mogelijk. Nog later vond de vereniging repetitieruimte in dorpshuis De Schalm en daar is 'Juliana' ook nu nog gevestigd.

Naast drie repetitielokalen telde de vereniging de afgelopen vijfenzeventig jaar vijf dirigenten. Eerst leidde G. Muskens het korps en na hem kwam Janus Stroop, die tot 1961 de dirigentstok hanteerde. Harry Berghs, René de Jong en Ko van Driel waren achtereenvolgens de drie laatste muzikale leiders van Juliana.

Notulen

Wie door de notulen, die vanaf 1955 bewaard zijn gebleven, bladert, leest daar opmerkelijke zaken, zoals het veranderen van de instrumenten in een lage stemming. Daar was geld voor nodig en zelfs Gedeputeerde Staten werd benaderd om die centen ook daadwerkelijk bij elkaar te krijgen. In 1959 werd omgeschakeld en kreeg Juliana een bijna compleet nieuw instrumentarium, al waren er ook enkele instrumenten die werden omgebouwd.

Dat het toch allemaal geen koek en ei was, blijkt uit het jaarverslag van de secretaris over dat jaar. Hij noteerde:

„Wij zullen moeten trachten door eendrachtige samenwerking onze baten zo hoog mogelijk te houden en laat

ons met deze samenwerking voort gaan om onze vereniging op peil te houden en de onderlinge geest van verstandhouding steeds laten gelden voor het eigen ik."

En onder die twee laatste woorden zette hij een dikke streep. Toch kwam het allemaal weer goed, vandaar dat de vereniging in 1997 het 75-jarig bestaan kon vieren.

e. Cluzona zestig jaar voetbalclub

Voetbalvereniging Cluzona zette ter gelegenheid van haar zestigjarig jubileum de geschiedenis van de club in kort bestek op papier. Cluzona zelf bestaat vanaf 1 juli 1947, maar de voorloper van de vereniging D.S.S.W. werd tien jaar eerder opgericht. Door Samenspel Sterk Wouw, was overigens niet de eerste voetbalvereniging in het dorp, want voor die tijd werd er in oude kranten regelmatig melding gemaakt van voetbalclubs. Zo was er in 1915 een vereniging die luisterde naar de naam Victoria en in 1933 is er sprake van W.V.C.. Deze club veranderde een jaar later haar naam in "Hoop Op Vooruitgang". Die naam werd waarschijnlijk niet waar gemaakt, want op 1 juli 1937 werd D.S.S. opgericht. Aanleiding was het patronaatsvoetbal dat onder leiding van kapelaan Oonincx en enkele onderwijzers van start was gegaan.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de naam omgezet in Cluzona (Club Zonder Naam). Dat gebeurde nadat de activiteiten in de oorlog op een laag pitje hadden gestaan. En eerst moest bovenmeester Toon van Oers er nog aan te pas komen om de financiële problemen bij de K.N.V.B. recht te trekken. De start van het Wouwse voetbal was moeizaam gegaan. D.S.S.W. (De W van Wouw was toegevoegd om verwarring met andere ploegen van dezelfde naam te voorkomen) telde niet meer dan één seniorenelftal.

Accommodatie

Ook de accommodatie ging in de loop van de jaren met sprongen vooruit. Het eerste veld lag in de Schoolstraat, later week de vereniging uit naar 'De

Donk' achter de huidige Wesemaelestraat en nog later naar 'dun Baarug'. Dat was een terrein in de Spellestraat dat zo gelegen was dat de keeper in het ene goal door een 'heuvel' op het veld niet kon zien wat er zich bij het andere goal afspeelde.

Het huidige sportpark aan de Doeldreef met drie velden, een oefenveld en verschillende oefenhoeken steekt daar wel gunstig bij af. Maar op dat veld is nu ook een kleedaccommodatie, een kantine, een bestuurskamer en veldverlichting. Die accommodatie is in 1995 geprivatiseerd en in onderhoud bij de club zelf. Een van de activiteiten tijdens de jubileumviering is de officiële opening van het nieuwe sportcomplex.

Prestaties

D.S.S.W. behaalde in de 'prehistorie' al enkele kampioenschappen, die niet in het verenigingsarchief geregistreerd staan. 'Cluzona' moest tot het seizoen 1952/1953 wachten op een eerste kampioenschap in de tweede klasse afdeling Noord-Brabant. Er volgde toen nog geen promotie, toen een jaar later het eerste elftal opnieuw kampioen werd, volgde die fel begeerde promotie wel. Het zou nog tot 1957 duren voor het elftal naar de 4de klasse promoveerde.

In de jaren die volgden, ging het op en neer, waarbij onder meer de beslissingswedstrijden tussen 'Cluzona' en 'Kaaise Boys' rondom de promotie naar de 3de klasse bij veel ouderen nog vers in het geheugen liggen. Met bezoekersaantallen van 3.500 en 4.000 waren dat wedstrijden, waar penningmeesters van amateurclubs alleen maar van dromen.

Vanaf 1971 begonnen de gloriejaren van de vereniging. In 1972 volgde promotie naar de 3de klasse en in 1973 zelfs naar de 2de klasse. Zeven jaar bracht 'Cluzona' hier door en in 1977 scheelde het een haar of de ploeg was naar de 1e klasse gepromoveerd.

Net zo snel als de ploeg naar zijn hoogtepunt was gegaan, werd weer afgedaald. Twee degradaties in twee jaar brachten de ploeg terug naar de 4de klasse en enkele jaren later weer naar de afdeling. In 1992 volgde een absoluut dieptepunt: degradatie naar de 2de klasse van het afdelingsvoetbal. Nu speelt Cluzona, na een degradatie aan het einde van vorig seizoen, in de vijfde klasse.

f. Carnavalsclub "Wemme noot niks" 33 jaar

Eind 1963 vierden de families Brugmans en Loos een verjaardagsfeestje en het gesprek kwam op carnaval. Nol Brugmans en Coos Verduin waren in Bergen op Zoom lid van een carnavalsclub, maar het beviel hen niet zo goed om na het feest steeds weer per auto naar huis te gaan, ze zochten het liever wat dichterbij huis. Dáár werd het idee geboren om in Wouw een eigen club op te richten.

En zo kwam het dat in hotel 'De Kroon' op de Markt op 10 december 1963 de oprichtingsvergadering werd gehouden. Dertig personen werden meteen lid en enkele maanden later zongen die leden in koor: 'Wemme un clubke opgericht van mènse meej un zuur gezicht: Wij emme noot niks'. En dat was meteen ook de naam die de vereniging meekreeg: Wemme noot niks. Het carnaval van 1964 werd in het opkamertje en in de gelagkamer van De Kroon gehouden. Daar speelde ook de 'huisband' The Jolly Stars van de 'mannen van Van dun Baarg'.

Tijdens de eerste bijeenkomst was er ook al een bestuur gevormd met Nol Brugmans als voorzitter, Coos Verduin als secretaris/penningmeester en Bertus Geurts, Adrie Bakx en Louis Goossens als leden.

"We kregen later meteen het etiket opgeplakt dat we een middenstandsvereniging waren, maar niets was minder waar, want iedereen was en is nog steeds welkom binnen de clubgelederen. En creatief waren onze leden zeker. De eerste vier jaar werd het motto van het Wouwse carnaval gebruikt, maar vanaf 1968 kwam er een eigen motto. Onze leden zochten dan altijd creaties uit die iets met dat motto te maken hadden. En wie eens door de oude motto's en uitnodigingen van de vereniging bladert, komt daar heel wat interessante zaken tegen," gaf John Matthijs aan.

Activiteiten

Jaarlijks had de vereniging drie activiteiten. Een thema-avond op de eerste zaterdag na de elfde van de elfde, een carnavalsbal op de zaterdagavond

voor het carnavalsweekend en een bijeenkomst op half vasten. Vroeger waren er ook nog ledenvergaderingen, maar daar werd later van af gezien. De bestuursopvolgingen worden nu heel simpel geregeld.

"Rond 1968 hebben we een eigen prins en nar benoemd, omdat in Wouw het carnaval op instorten stond. John Matthijs had een prinsenpak en die werd de 'clubhoogheid' en Rian Brugmans werd de nar. Een paar jaar later heb ik de functie van nar overgenomen. Die eigen prins bleef tot 1990 in functie. Toen is hij er mee gestopt, want hij werd een dagje ouder", vertelde Louis Goossens, één van de mensen van het eerste uur.

Die ideeën bleven opborrelen. Als er alleen al gedacht wordt aan de thema-avonden die door een bepaald land werden geïnspireerd. Spanje, Italië, Marokko, sprookjesland, China, alle mogelijke landen passeerden in de loop van de jaren de revue. En zaal Potters werd altijd omgetoverd. De ene keer werd het een western boerderij, dan weer een Italiaanse stad of een Chinees restaurant, want de organisatoren gingen zelfs zover dat alle hapjes op die avond aan het thema werden aangepast.

Verhuizen

In 1970 besloot de ledenvergadering te verhuizen van 'De Kroon' naar café 't Trefpunt van Jac. Potters en daar werd meteen ook het nieuwe motto "We zijn veruisd" aan vastgeknoopt. Het maximum ledental van dertig koppels werd losgelaten, want hier was ineens veel meer ruimte. Bij Potters werd ook het elfjarig bestaan gevierd. Ter gelegenheid daarvan werd het bestuur uitgebreid met John Matthijs, Tonny Vriends en Gommert Jonkers en in 1973 kwamen daar Karel van Dorst, Ad van de Maagdenberg en André Musters bij, zodat het bestuur uit elf personen bestond.

"Natuurlijk werden de kinderen niet vergeten. Elk jaar was er voor 'de kleine mannen' een kinderbal. Dat werd op de middag voor ons eigen bal gehouden. Omdat de kinderen

van de leden steeds ouder werden - en dat gold natuurlijk ook voor die leden zelf - vond in 1976 het laatste kinderbal plaats. Daarna kwamen er nog wel jonge leden bij met kinderen, maar die groep was zo klein dat deze activiteit niet meer opnieuw in het leven geroepen werd," herinnerde Tonny Vriends zich nog.

Stunts

In de 33 jaar van het bestaan van de vereniging, werd er ook voor allerlei stunts gezorgd. Zo maakte eens een zwarte Sinterklaas met witte pieten zijn intocht op een feestavond. Maar er was een probleem, toen Sint zijn baard en mijter afdeed, bleek die pikzwart te zijn. Goede raad was duur, want de volgende ochtend moest Sint Nicolaas zijn intocht in Wouw maken. Midden in de nacht stond het bestuur te schrobben en te wassen om alles de volgende ochtend weer keurig op tijd bij het Sint Nicolaascomité te hebben.

Een eigen orkest had de vereniging niet, maar als het destijds aan 'meester' Wim Willemsen had gelegen, had 'Wemme noot niks' een compleet filharmonisch dweilorkest gekregen. Hij was een echte doorzetter en vooral dankzij hem is de club er destijds ook gekomen.

Tijdens de carnavalsbals werden altijd de nodige prijzen uitgereikt. De grootste boer, de grootste dweil en de grootste boerin waren altijd vaste prik, maar ook 'Miss Wemme noot niks' werd gehuldigd en er waren prijzen voor de mooiste enkeling, het leukste paar, de best uitgedoste groep en de fraaiste 'grote wagen'. Toch kon het gebeuren dat er spontaan tijdens een feestavond een gloednieuwe onderscheiding in het leven werd geroepen. Het 33-jarig bestaan van de vereniging leverde inmiddels weer wat vernieuwing op. Misschien was dat ook wel vanwege het feit dat 'Wemme noot niks' toen een 'echte plaat' maakte. Die plaat bestond uit het clublied, dat voor deze gelegenheid op een schijf was gezet die al ronddraaiend gezongen moest worden. Op die feestelijke bijeenkomst werden ook de vier leden gehuldigd die al vanaf het begin lid waren: Ludo Matheussen, John Matthijs, Louis Goossens en Tonny Vriends.

Verjonging is er trouwens wel opgetreden in het bestuur en enkele jaren geleden kwamen ook de eerste dames op het 'bestuurspluche' te zitten. Een hele verandering voor de vereniging die daar overigens wél bij voer. Naast Tonny Vriends, Louis Goossens en John Matthijs zat in 1997 Rina Bastiaansen, Anja Arabe, Greet van Merode en Gommert Jonkers in het clubbestuur.

g. Hengelsportvereniging 'De Puitaal' in het zilver

De vissport kreeg in de jaren zeventig de sympathie van steeds meer mensen en dat gold ook voor het dorp Wouw, waar heel wat vissers waren. Ze waren in die tijd verdeeld over verschillende visclubs in de omgeving. Op initiatief van Harry Bekers, Harrie van Gastel en Dré Matthijssen werd gesproken over een eigen, Wouwse visclub.

Twaalf man telde het 'comité' van het eerste uur. Allemaal legden ze een tientje op tafel en dat vormde het startkapitaal van 'De Puitaal'. Kastelein Jan Mens deed daar nog eens honderd gulden bovenop en op 27 oktober 1972 kwamen er zeventien visenthousiasten bij elkaar in buurthuis 'De Bargie' in Wouw. En de aanwezigen waren enthousiast, want nog diezelfde avond was hengelsportvereniging 'De Puitaal' een feit. Jan van Gastel, Johan Jaspers, Anton Mathijssen, Harrie Koen, Dré Matthijssen en Jan Mens waren de mannen van het eerste uur. De eerste vergadering werd op 'neutraal' terrein gehouden, maar unaniem werd besloten om 'De Puitaal' in café Jacie in de Bergsestraat onder te brengen.

En kort na de oprichting steeg het aantal leden al tot veertig en vanaf dat moment draaide het voortreffelijk binnen 'De Puitaal', want jaarlijks werden meer vissers lid, zodat er in 1996 al 150 namen op de ledenlijst stonden. Een van de eerste activiteiten was het aanvragen van de nodige vergunningen, want uiteindelijk waren de meeste leden daar lid voor geworden. Het lidmaatschap voor de Deltafederatie kostte in die tijd drie gulden en dat was maar een kwart van de huidige twaalf gulden.

Wedstrijden

Direct werd ook met wedstrijden begonnen en Wannes Jaspers schreef de eerste zoetwaterwedstrijd van 'De Puitaal' in de Nauwbeek in Kruisland op zijn naam. Na die eerste wedstrijd probeerde het bestuur het aantal activiteiten zo snel mogelijk uit te breiden en ook andere concoursen werden op touw gezet. Zo vermeldde het programma jaarlijks een reeks wedstrijden op het binnen- en het buitenwater. Maar er werden ook koppelwedstrijden op touw gezet en natuurlijk waren er uitwisselingswedstrijden met andere verenigingen. Uit al die wedstrijden kwamen jaarlijks de kampioenen en die werden tijdens een feestelijke sluitingsavond in de bloemetjes gezet. Per jaar waren er wel zo'n zestien wedstrijden binnen de eigen vereniging. Daar waren dan wel de bootwedstrijd en de bootjeswedstrijd op het zoet water bij geteld.

Materiaal

Als het gesprek op het gebruikte materiaal komt, blijkt meteen dat er ten opzichte van 1972 wel het een en ander is veranderd.

„In 1972 visten we met hengels van een meter of zes à zeven, maar tegenwoordig is een glasvezelhengel van veertien meter helemaal niets bijzonders meer. Ook de prijzen liggen iets anders. In 1972 had je voor zeventig gulden een redelijke hengel, tegenwoordig wordt voor een kwaliteitshengel zo'n duizend gulden neergeteld. Toch hoef je niet altijd het duurste materiaal te hebben om goede resultaten te boeken, zeker bij het clubkampioenschap kun je met een goedkope hengel prima resultaten halen. Wil je echter in de Nederlandse top en zelfs nog hoger goede resultaten halen, dan moet je ook over goed materiaal beschikken. Op het buitenwater gebruiken nu de meeste vissers een carbonhengel,” vertelde Harrie Koen.

En ook de grote resultaten bleven natuurlijk niet uit. Zo werd Sus van Agtmael in 1981 derde in het Nederlands kampioenschap zout water en

behaalde Corné van Agtmael een jaar later het kampioenschap van Nederland voor de jeugd op het zout water.

Al snel hing er in het clublokaal een prijzenkast aan de muur die met het jaar voller raakte.

Jeugd

Opvallend was ook dat de hengelsportvereniging al snel een grote jeugdafdeling had. In de gloriejaren waren tussen de vijftientwintig en dertig jeugdige personen lid van de vereniging. Dat stond in schrille tegenstelling tot 1997, want met een jeugdlid of vier, begon de Wouwse Puitaal aardig te vergrijzen. Dat was daarom ook een zorg voor de toekomst.

In 1992 verhuisde de vereniging naar café Donkenhof aan de Roosendaalsestraat en ook daar verging het de hengelsportvereniging niet slecht. Johan van Dorst wist zowel in 1995 als 1996 een derde plaats te halen in het Nederlands kampioenschap boothengelen. En het grootste succes werd op 14 oktober 1995 door een Wouws team geboekt. Toen wist een ploeg van 'De Puitaal', bestaande uit Ad Boden, Jos van Agtmael, Sus van Agtmael, Rinus van de Sanden en Tonny Mathijssen 9.83 meter vis te vangen tijdens het Nederlands kampioenschap kusthengelen in Hippolytus-hoef. Goed voor de nationale titel. Ook reserve Ad Mariën en controleur Sjef Goorden waren bij de wedstrijd op het Wieringerwad aanwezig. En met dit succes werd deelname aan het wereldkampioenschap op Sicilië veilig gesteld. Daar behaalde de ploeg geen schokkende resultaten, maar het was mooi meegenomen.

En eind 1997 werd dit team opnieuw Nederlands kampioen, nu in Rokanje en dat garandeerde deelname aan het WK in Portugal.

Toekomst

Ook in de toekomst zal 'De Puitaal' haar activiteiten blijven ontplooiën, waaronder, ondanks het verdwijnen van de gemeente Wouw, toch nog steeds een 'Wouws' kampioenschap.

Maar er zijn nog meer plannen. Zo wil 'De Puitaal' nogmaals proberen om een eigen viswater in de buurt van het dorp te krijgen. Een poging om dat

jaren geleden voor elkaar te krijgen, liep op niets uit, maar misschien dat de vereniging bij de gemeente Roosendaal wel gehoor vindt.

h. Slotboek over Wouwse verenigingen verschenen

Burgemeester Michiel Marijnen was in oktober 1997 zichtbaar verguld met zijn nieuwe aanwinst: een fraai boek over het reilen en zeilen van de Wouwse verenigingen in de twintigste eeuw. Voorzitter Bep Kemperman-De Vet van de Commissie Slotactiviteiten overhandigde de Roosendaalse burgemeester het eerste exemplaar van het boek tijdens een bijeenkomst in de Wouwse VVV-post aan het Pastoor Woltersplein.

De voorzitter ging uitgebreid in op de inhoud van het boek 'Ter herinnering en tot vermaak' van de hand van René Hermans. Zij haalde enkele aardige items aan die de lezer straks in het boek kan vinden. De konijnen van meester Smulders uit Wouwse Plantage, burgemeester Ton Rombouts die in Heerle een nat pak haalde en 'ut pieterolieschot' van de handboogschutterij.

„U zult zien dat het Wouwse verenigingsleven er een is met een rijk en bewogen verleden. Verenigingen die ondanks de samenvoeging met de gemeente Roosendaal gewoon verder gaan met hun activiteiten,” gaf mevrouw Kemperman aan.

De officiële aanbieding van het boek vormde ook de laatste activiteit van de commissie, vandaar dat mevrouw Kemperman de commissie min of meer officieel ontbond aan het eind van haar toespraak.

Burgemeester M. Marijnen zei blij te zijn met de nieuwe aanwinst. Hij zei het boek met belangstelling te zullen lezen, zodat hij nog beter op de hoogte zou komen van alles wat er binnen het verenigingsleven in de vier kerkdorpen van de voormalige gemeente Wouw plaatsvond. Al bladerend door het boek zei hij verder dat het Wouwse verenigingsleven blij mag zijn met dit boek waarin bijna elke instelling, vereniging en organisatie binnen de gemeente Wouw wordt belicht. Een tweede exemplaar van het boek

was voor oud-burgemeester Paul Wagtmans, die voor deze gelegenheid nog eens speciaal naar Wouw was gekomen. Hij was de laatste, zij het interimburgemeester van de gemeente Wouw, en bijzonder in zijn nopjes met zijn exemplaar van het boek.

Na het officiële gedeelte werd een toast uitgebracht op de verschijning van het boek. Het boekwerk, dat 176 pagina's telt, is doorspekt met foto's en werd gratis ter beschikking gesteld aan de Wouwse gezinnen die eind vorig jaar een kaartje invulden om in aanmerking te komen voor dit gratis boek. In totaal werden 2100 boeken vervaardigd en 1650 exemplaren waren bestemd voor die inschrijvers. Die konden hun boek ophalen bij de VVV-post aan het Pastoor Woltersplein in Wouw. Het restant van de boeken werd voor een bedrag van 25 gulden verkocht aan andere belangstellenden.

Inhoud

Het nieuwe Wouwse boekwerk begon met een hoofdstuk waarin schrijver René Hermans aangaf wat de oorzaak was van de opkomst van de verenigingen in de Wouwse kernen in het begin van deze eeuw. Het hoofdstuk heette natuurlijk niet voor niets 'Met vallen en opstaan' want veel van deze verenigingen kenden maar een kortstondig bestaan, zoals de schermvereniging 'Sta Pal' die na een jaar weer verdween. Van andere verenigingen, zoals 'La Vitesse' die tot doel had om mensen te 'leren' fietsen, kunnen wij anno 1998 ons nauwelijks het bestaan voorstellen.

In de volgende hoofdstukken werden de verenigingen per hoofdstuk gerangschikt. Daarbij viel op dat er ontzettend veel sportverenigingen in de voormalige gemeente actief waren en nog zijn. Ook op cultureel, sociaal en maatschappelijk gebied is en was er heel wat te doen in de Wouwse dorpen. Uitgebreid kwamen ook de scholen aan bod, de buurt- en dorpshuizen en verenigingen die met feestelijkheden te maken hadden, zoals de carnavalsstichtingen, de oranjecomités en de stichting dorpsfeesten in Moerstraten.

Omdat het boek verscheen ter gelegenheid van de samenvoeging van de gemeente Wouw met Roosendaal, werd het laatste hoofdstuk gewijd aan de samenvoeging van de beide gemeenten. Het laatste hoofdstuk droeg

de alleszeggende titel 'Wouwdoe ...en bedankt'. Daarin gaf René Hermans een kort overzicht van de feestelijkheden die in de laatste twee maanden van het jaar 1996 plaatsvonden.

Hels karwei

Schrijver René Hermans noemde de samenstelling van het boek een hels karwei.

„Het begon als een simpel ideetje. De Wouwse bevolking zou geen vlaggetje, geen luchtfoto en geen balpen krijgen, maar een boek met daarin de Wouwse verenigingen. Het leek toen allemaal zo simpel”, vertelde René Hermans.

De verenigingen werden benaderd om tekst in te leveren. Sommige verenigingen leverden keurig hun tekst aan, andere instanties volstonden met enkele regels tekst en een hele reeks verenigingen leverde niets in.

„Ik ben daarom maar in het archief gedoken, heb mijn eigen knipselarchief geraadpleegd en heb verenigingen opnieuw benaderd. Het resultaat was dat ik een maand of zeven bezig ben geweest om de tekst bijeen te krijgen”, zegt de schrijver.

Daarna kwam het indelen van de tekst, de foto's moesten gezocht worden en van een onderschrift voorzien en er moest een ontwerp gemaakt worden voor de omslag.

„Er is gekozen voor een kleurenfoto van het dorp Wouw met daarop prominent de Wouwse kerk. In een kadertje staan vier fotootjes van verenigingen uit Wouw, Heerle, Moerstraten en Wouwse Plantage. De band is erg stevig geworden en ook de rest van het boek is keurig uitgevoerd door de Wouwse Drukkerij. Vandaar dat het boek waar-

schijnlijk een sieraad zal zijn voor de boekenkast," merkte René Hermans bij de presentatie op.

Het boek leest trouwens niet als een roman, het is meer een naslagwerk waarin mensen kunnen lezen hoe verenigingen tot stand kwamen, wat ze allemaal in hun bestaan meemaakten en wie er aan de wieg stonden en wat de doelstellingen van de verenigingen zijn, is de mening van de schrijver. Hij was toen al weer bezig met de samenstelling van een boekje voor heemkundekring 'De Vierschaer' over de Wouwse steenfabrieken en die samen met Frank Schijven het hoofdstuk over de historie van Heerle in de twintigste eeuw samenstelde.

Wouw, 15 april 1998

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

VAN HET MARQUISAAT VAN

Kerkhof slikken

Hildernisse en